

Japans ledande lobbyist är svensk

FRÄMMANDE FÅGEL Kanpai! Ett par tusen människor ur Japans politiska elit och media lyfter glas med sake och Asahi-öl och skålar för bildandet av ett nytt parti, The Party For Future Generations. Mitt bland alla japanska män, och några kvinnor, i Palace Hotels festsal i Tokyo syns ett avvikande utseende, en gaijin – utanförmänniska – som japaner kallar västerlänningar.

OLA WONG

MÖTER JAKOB EDBERG

Han minglar fram mellan de olika politikerna, flera har minister-titlar på cv:et, och under bugningar överränner han visitkort och småprat på japanska. Det är en dag på jobbet för Jakob Edberg, grundare och ägare av GR Relations – Tokyos största politiska lobbyfirma.

– När jag drog igång det här sa precis alla att det är omöjligt. Det går inte att göra lobbying i Japan! Japan är annorlunda! ... Ingen trodde på mig. Men hur kommer det sig då att jag nu har kunder som betalar mig? säger Edberg, och man anar revansch i tonen.

Bland de kunderna finns japanska jättar som Toyota och Panasonic, vilket låter som en bedrift i klass med att sälja snö till eskimåer.

Men att vara annorlunda är inget konstigt för Jakob Edberg. Det är en del av hans natur.

Jakob Edberg föddes på ett djungelsjukhus i det som då hette Zaire. Föräldrarna var missionärer. Sina första tio år växte han upp i Afrika, pratade swahili och svenska. Sedan blev det några år i Sverige, studier och lumpen, innan han mer av en slump år 1995 kom iväg på ett utbytesår till Japan. Där träffade han sin japanska fru, lärde sig japanska, och där blev han kvar. Han pratar ändå svenska med Göteborgs-dialekt, ett arv från fadern.

– Det har blivit en del av min personlighet att vara utbölning. Jag tror att uppväxten gjort mig orädd för det okända och gett mig förmåga att lösa problem på ett innovativt sätt.

Idén till företaget kom när Jakob Edberg jobbade med handelsfrågor vid svenska ambassaden i Tokyo.

– Jag såg då vilka möjligheter företag går miste om bara för att de inte förstår hur de politiska processerna fungerar i Japan.

GR Japan har en kontorsvåning mitt i den politiska smeten, med utsikt över både den japanska riksdagen, dieten, och över premiärministerns residens. Han och bolagets anställda är inne på dieten flera timmar varje dag och hänger runt för att höra vad som händer och snacka med byråkrater och politiker. De ger politikerna underlag och hjälper dem att författa petitioner. När körsbärsblommorna, slår ut bjuder de in nästan alla politiska sekreterarna

på fest. I år hade de hyrt en båt som åkte nerför Tokyos vattendrag och tittade på rosablommade träd och drack sake.

Jakob Edberg verkar i ett politiskt system känt för att vara slutet och där politikerna ofta verkar leva efter det japanska ordspråket "Stora fiskar trivs bäst i grumligt vatten". Men Jakob Edberg insisterar på att om man kan japanska byråkraters språk och förstår hur de tänker har man alla möjligheter att påverka dem, och då inser man att de inte är så annorlunda. Utländska bolag möter exakt samma utmaningar här som i andra länder.

Jakob Edberg har även en del svenska kunder: Han nämner Smoke Free System (bolaget har i dag bytt namn till Qlean Air Scandinavia), som gör ventilerade rökbåsar. Japan var på väg att införa regler som skulle förbjuda all rökning inomhus, vilket skulle ha förstört marknaden för rökbåsar. Edberg visste samtidigt att partifolket var tvungna att gå ut utanför parlamentet och röka, och utsatte förbipasserande för passiv rökning.

– Vi satte upp rökkabiner precis utanför pleni-

Svenskar är oprecisa, slarviga och lite arbetsskygga

Jakob Edberg, som driver Japans ledande lobbyfirma.

salen och vid det nuvarande regeringspartiet LDP:s kontor. De blev glada av att inte behöva gå ut och röka och skrev kontrakt direkt. Sen frågade vi ministern: Ska ni göra det här olagligt? Det slutade med att lagstiftning blev urvattnad och till slut skrinlagd. Företaget säljer nu väldigt bra i Japan, säger Jakob Edberg.

Hur är det då att vara utlänning och jobba som lobbyist i ett av världens mest etniskt homogena länder?

– Man kan också säga att ingen är integrerad i det japanska samhället, inte ens japanerna. Alla här känner sig osäkra och spända för att avvika från normen. Som gaijin har jag också vissa privilegier. Relationer blir mindre komplicerade för en utlänning än för en japan. När en japan kliver in i rummet blir han direkt rankad efter vilket universitet den gått på, familjebakgrund. Om man är långt nere i den rankingen så har man svårt att frimodigt prata med myndigheter. Jag kan inte placeras på den hackskalan och då går det inte att spela det maktspråket mot mig.

Som utlänning i politiken syns Jakob Edberg också bättre.

– På tillställningar som den här är ett par tusen människor, men det är mig de kommer ihåg för jag är den ende som inte är japan.

Hur funkar korruption i Japan?

– En del politiker tar genvägar som vi inte alls är intresserade av. Men från myndigheternas sida finns en enorm arbetsmoral, ingen byråkrat skulle ta muta. Däremot har firman hjälpt kunder som blivit offer för riggade budgivning. Då har vi varit med och gått till medierna och fått några byråkrater ställa inför domstol och kallade till utskottsfröför.

Jakob Edberg berättar också om ett Japan där nyvalda diet-ledamöter får besök av män från lokala yakuzan som hövligt överränner sina visitkort med namn, adress, ansvarsområde och grad i maffian tydligt angivna, plus en muntlig dragning vad de står för i den lokala ekonomin (och att de så klart bara besvärar andra busar).

Som en riktig japansk "salaryman" är Jakob Edberg sällan hemma tidigare än nio på kvällen och går till jobbet tidigt. Det är på helgerna han hinner träffa sin familj. Han pratar japanska med sin fru och svenska med de tre barnen, Maika, 13, Amon, 10, och Elina 6 år. Frun pratar japanska med barnen och barnen snackar engelska med varandra, som barnen gör på den internationella skolan.

Tillbaka på Palace Hotel. På scenen håller den ärkekonserverna politikern tal om Japans storhet och folkets framtid. Jakob Edberg applåderar och lyfter sitt glas till skål – men det är ingen tvekan om att det är de andra, de etniska japanerna med svart hår, som politikern pratar om. Inte utanförmänniska som Edberg.

Var känner du själv att du hör hemma?

– Jag ser och känner mig fortfarande som svensk trots att jag aldrig bott där som vuxen. Samtidigt kan jag känna att det blir pinsamt när jag tittar på svenskar med mina japanska glasögon på, och ser de svenska dragen i mig själv. Då ser jag övermodiga människor med för mycket självförtroende. Svenskar är oprecisa, slarviga och lite arbetsskygga. Det ingår kanske inte i den svenska självbilden, men så är det. Inget kan jämföras med japansk arbetsetik och precision. Det händer att svenskar inte svarar på mejl, inte är tillgängliga hela tiden, inte tar sitt arbete på högsta allvar. Och då kan jag känna att det blir pinsamt. Samtidigt har man som svensk en förmåga att tänka utanför inbyggda banor, att inte ta sig själv på för stort allvar och kan skoja om allt. I Japan kan det gå hem ibland, men ibland blir det bara pinsamt.

3

SNABBA

Jakob Edberg
om ...**... största misstagen svenska företag gör i Japan:**

– De underinvesterar. Typiskt sett kastar bolagen hit en kille i två år för att se vad som händer. Då kommer garanterat inget att hända. Man måste förstå storleken på marknaden (Japan är världens tredje största ekonomi) och ha en genomtänkt plan för vad man vill uppnå och hur och man måste vara beredd att investera vad som krävs i tid och pengar.

... pr och lobbying i Japan:

– Traditionellt har de flesta japanska bolag skött relationer med politikerna inom bolaget, där man haft massor av anställda som äter middagar med politiker och ofta pratar väldigt vagt. Det traditionella sättet att gå till politiker är att uppvakta dem och buga och be dem lösa problemet åt en. Vi har mer en jämställd grund där vi argumenterar kring problematiken. Vi arbetar transparent och vi förstår att inte en enskild person kan lösa problemet för oss.

... vad som är svårast att förstå med Japan:

– Utlänningar har svårt att förstå vad man kan säga eller inte. Sociala lögnen är väldigt accepterade i Japan. Man kan hålla sig till en officiell linje även om det inte är sant. Som hur (den kritiserade) elektricitetsjätten Tepcos hanterade kärnkraftsolyckan i Fukushima. De kan upprepa fraser som alla ser är helt fel. Det är okej att hålla skylt mot omvärlden och göra en annan sak inåt. Utåt måste allt vara perfekt och fläckfritt, sedan kan det ofta vara kaos på kontoren och i hemmen för det är inåt.

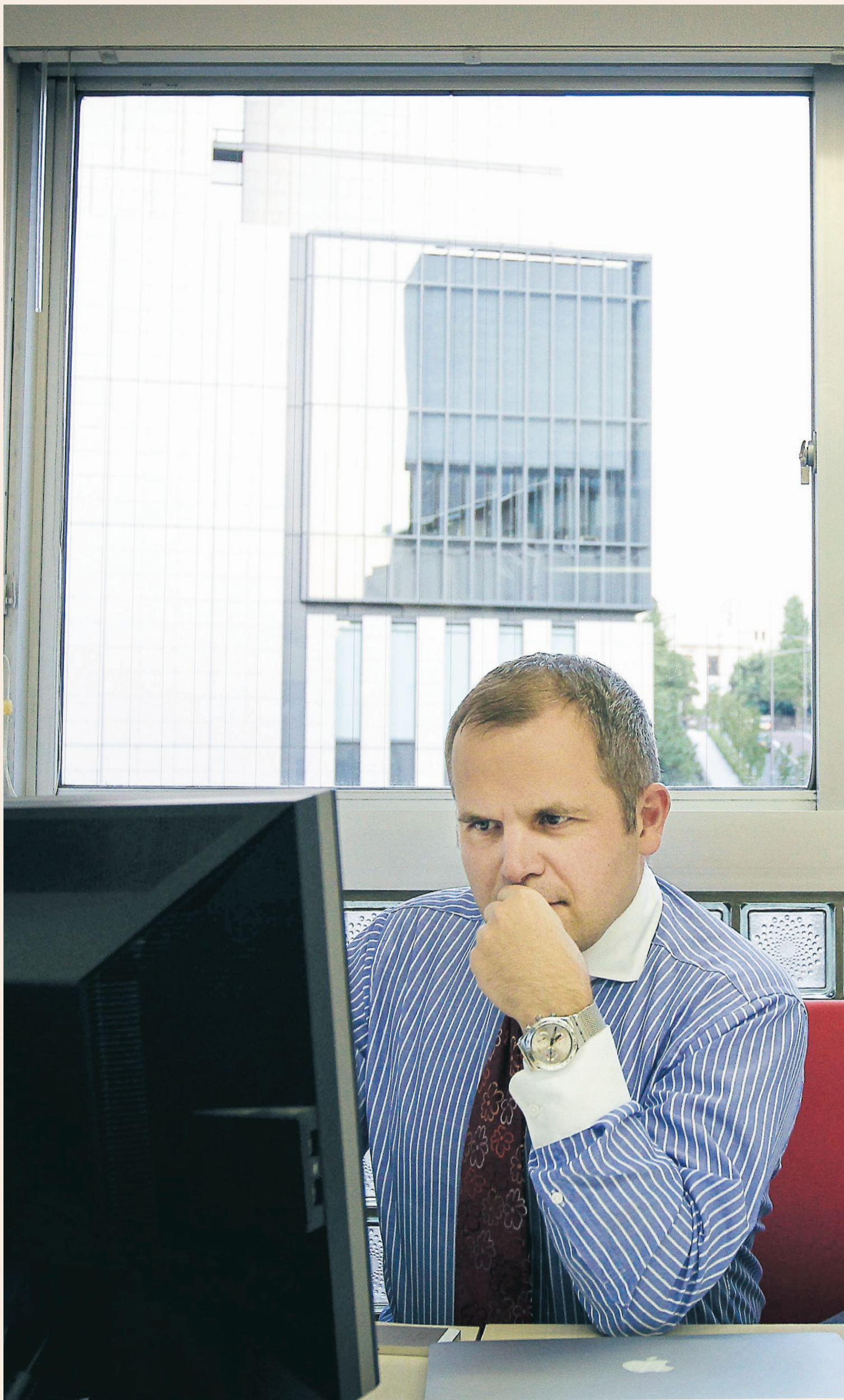
PROFIL

Jakob Edberg

Ålder: 40 år.**Bor:** Tokyo.**Pass:** Svenskt.**Aktuell:** Äger och driver Japans största politiska lobbyfirma: GR Japan (GR står för Government Relations). Var tidigare policy director vid Europeiska handelskammaren i Japan och ansvarig för handelsfrågor vid Svenska ambassaden.**Omsättning:** 10 miljoner kronor senaste bokslutet.

Jakob Edberg med Hiroshi Ueno från Party for Future Generations.

FOTO: OLA WONG

Jakob Edberg fick blodad tand för lobbying under sin tid på svenska ambassaden i Tokyo. Då japanska myndigheter höll på att introducera regler som i praktiken skulle ha stoppat svensk träexport. Han beskriver känslan av att, efter otaliga artiga men fruktlösa besök, helt plötsligt se rätt politiker plocka upp rätt telefon och ropa upp generaldirektören och säga åt honom att lösa problemet inom två dagar. FOTO: OLA WONG